

111. ПСИХОЛОГІЧНІ ВИМІРИ СУБ'ЄКТНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ СТУДЕНТА

I.B. Нікітіна

Національний університет харчових технологій, м. Київ

За науковими дослідженнями автора у галузі психології процес суб'єктного самовизначення особистості студента розвивається в психологічному просторі, створеному мотиваційними відносинами («Внутрішнього» і «Зовнішнього» Я), в системі «Я — Я» і відношенням до свого життя, в системі «Я — смисл». Воно має наступні виміри: «Я — минуле» (досвід «Я»), «Я — теперішнє» («дійовість «Я»), «Я — майбутнє» (проект «Я») і «Я — смисл» (екзистенціальне «Я», ностичний вимір). Вони визначають власне кількість, якість, глибину і освітленість (міра цілісності самовизначення людини) особистості. Всі названі виміри вступають у складні взаємостосунки. Минуле, теперішнє і майбутнє особистості мають свої конкретні функції, які задають взаємозв'язки між ними. Психологічне минуле — актуалізує досвід, реалізує вікові завдання в онтогенезі. Психологічне теперішнє — здійснює саморозвиток (самопізнання і самореалізацію). Психологічне майбутнє — забезпечує смислові і часові перспективи. Встановлення меж «Я — суб'єкт активності» пов'язано з пошуком смислу життя, наповненістю свого існування. Смисл — це позитивний взаємозв'язок між світом «Я» і світом навколишньої дійсності. Джерелом розвитку смислу «Я — суб'єкт активності» виступає внутрішня ситуація переживання невдоволеності своїм існуванням, несвободи, залежності, нереалізованості. На основі процесу самопізнання суб'єкт розвитку шукає новий смисл, який зв'яже реальність життя людини з її мотивами та цінностями. Педагогічними умовами суб'єктного самовизначення є: соціально-економічний, культурний та духовний рівні середовища ВНЗ, система мотивації, характер самовизначення референтного оточення; тип батьківського ставлення до студента, система оптимальної психолого-педагогічної підтримки процесу суб'єктного самовизначення студента.